Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje
DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 4 (86) | Vilnius 1939 m. sausio 10 d. (antradienis) | Antri metai

Šiame numeryje

Min. Beko pasimatymas su Hitleriu. Į Varšuvą jau atvyko naujas Lietuvos pasiuntinys. Neramumai Vengrijos—Čeko-Slovakijos pasienyje. Amerikos—Vokietijos santykių klausimas. Kokiai kategorijai būsime priskirti mes. Ko bijo Hitleris.

NEGRAŽU, LABAI NEGRAŽU!

Rašydami „Aide" įvairiais klausimais, niekuomet nepamirštame ir lietuviškojo jaunimo reikalų, nes mūsų kaimo jaunimas yra visos šio krašto lietuvių visuomenės pagrindas, tikras džiaugsmas. Mūsų ekonominis, kultūrinis ir net politinis gyvenimas aiškiai parodė, kad tik jaunimu galima pasitikėti, kad tik jaunieji kaimo žmonės turi drąsos ginti savo teises. Tai aiškiai patvirtino ir įvykusieji savivaldybių rinkimai, kuriuos tik todėl laimėjome, kad rinkimuose aktyviai dalyvavo jaunimas. Tą patį matėme, kai dar turėjome savo organizacijas—draugijas, panašus ir malonus reiškinys pastebiamas ir spaudoje, kuriai žinių ir žinelių prisiunčia daugiausia jaunimas; jis yra taip pat uolus lietuviškų laikraščių skaitytojas bei prenumeratorius. Žodžiu, yra kuo pasidžiaugti, yra kuo pasigėrėti. Ir jei nebūtų kitos medalio pusės, galima būtų tik pageidauti, kad Vilniaus krašto lietuviškas jaunimas ir toliau eitų tuo keliu.

Labai gaila, kad dėl pavienių mūsų jaunimo iškrypėlių tenka ne kartą raudonuoti, reikia akis nuleisti. Prašome tikėti, kad apie blogus tų iškrypėlių poelgius nepatogu rašyti, jautrus yra ir patsai jaunimas, kai laikraštyje randa neigiamų žinių. Tačiau taip rašyti verčia patsai gyvenimas.

Tarp kitko iškrypėlių tarpe yra įsivyravęs vienas labiausiai, be abejo, negražus paprotys — muštynės. Ar tai vestuvių proga, ar vakaruškose, ar net atlaidų metu labai dažnai neapseinama be butelių, akmenų, lazdų ir visokių geležinių prietaisų, kuriais vieni kitiems „glosto" galvas. Tokios muštynės dažniausiai pasitaiko per vestuves ir vakaruškas, kurių daugiausia būna vadinamajame „mėsaėdy" (dabar kai kas jau vadina "karnavalu"), tai yra nuo Kalėdų iki Užgavėnių. Darbo dabar kaime kaip ir nėr. Jei bent viename kitame ūkyje liko kapa kita nekultų javų. Bet tai daroma rytais, o prietamsiai ir ilgi žiemos vakarai laisvi. Tai geriausias laikas pakaziruoti, išsigerti, o paskui nusižiūrėjus ir galvą kam nors perskelti. Kad už tai atsitūpsi keleriems metams kalėjime — tai ne svarbu Užtat kaimynas, kuris kartais net gi nieko blogo mušeikai nepadarė, bus sužalotas, o gal ir paliegėlis.

Laimė, kad kitos tautos neskaito mūsų laikraščių, o tai pamanytų, kad dar urvuose gyvename, kad nemokame vieni su kitais kaip protingi žmonės nei kalbėti, nei sugyventi. Užsienis stebėtųsi mūsų negražiu papročiu, nes kitose valstybėse jaunimas net nežino, kaip atrodo muštynės, nesupranta, kaip be jokios priežasties galima vieniems su kitais muštis. Nereikia manyti, kad kitose valstybėse jaunimas nesilinksmina. Linksminasi ir kartais labai triukšmingai, šoka, rūko, o kartais ir išsigeria, bet ten nieks neturi kišenėse nei akmenų, nei peilių, nei gelažgalių ir nesimuša.

Tiesa, ir mes turime labai padorių ir pavyzdingų jaunuolių, kurie su mušeikomis nieko bendro neturi. Bet nepamirškime žmonių priežodžio, kuris sako, kad „Viena nešvari avis visą būrį apteršia". Taip yra ir su įvairiais mušeikomis, kuriems sunku įrodyti, kad jie žemina save, kaipo žmones, kaipo jaunuolius ir kaipo lietuvius. Liūdna yra dar ir todėl, kad dažni laikraščiuose rašymai tų belogumų taip pat nepašalina. Taip yra todėl, kad mušeikos arba laikraščių neskaito, arba neturi jokios gėdos. O tačiau jie gyvena su mūsų padoriu ir kultūringu jaunimu, lenda visur su peiliu kišenėje, kitoje su buteliu ir visam net padoriausiam jaunimui daro sarmatą.

Kyla klausimas, kokių imtis priemonių, kad nesuteršus lietuviško jaunimo gražaus vardo ir garbės? Atsakysime šitaip. Nei laikraščiai, nei inteligentai tikslo neatsieks, jei šituo svarbiu reikalu nesusirūpins **patsai jaunimas**. Laikraščiai ir inteligentai gali tik patarti, pamokyti, bet galutinį žodį gali pasakyti patsai jaunimas, kuris tuo ar kitu būdu turi nusikratyti mušeikų, turi iš savo tarpo pašalinti tuos, kurie mėgsta peilius ir gelažgalius. Tiesa, mušeikos visada gali atsisakyti nuo negražių savo darbų, gali grįžti į gražų lietuviško jaunimo kelią, bet jei to nepadaro ir nerodo jokio noro pasitaisyti, kaip nors turime jų atsikratyti. Tai reikia padaryti ir tam, kad savo tarpe galėtumėm sugyventi, kaip vienos tautos sūnūs, žodžiu, kaip žmonės, o iš kitos pusės, atėjo vyriausias laikas pasirūpinti, kad lietuviškas jaunimas turėtų gerą vardą.

Min. Bekas pas kanclerį Hitlerį

Kaip jau buvo rašyta, Lenkijos užsienių reikalų ministeris Bekas, grįždamas iš Prancūzijos, pakeliui sustojo Miunchene. Šio mėn. 6 dieną min. Bekas kartu su Lenkijos ambasadoriumi Berlyne Lipskiu ir Vokietijos užsienių reikalų ministeriu Ribentropu nuvyko į Berchtesgadeną ir apsilankė pas kanclerį Hitlerį. Telegramų pranešimu, min. Bekas su kancleriu Hitleriu kalbėjo apie 3 valandas. Po to vėl grįžo į Miuncheną, o iš čia išvyko į Varšuvą.

Kaip užsienio spauda, taip lenkų min. Beko konferencijai su Hitleriu priduoda didelės politinės reikšmės.

Min. Beko pasimatymui su kancleriu Hitleriu daug reikšmės priduoda ypač prancūzų spauda, pabrėždama, kad šiuo metu galutinai reikia išaiškinti Lenkijos-Prancūzijos sąjungos klausimas. Anglų spauda, minėdama šį svarbų faktą, pažymi, kad Berchtesgadene buvo visiškai aptarti ne tik Lenkijos-Vokietijos santykiai, bet ir kiti svarbūs tarptautiniai klausimai.

Daug rašo apie šią konferenciją ir vokiečių laikraščiai, kurie podraug praneša, kad kol kas Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaro Litvinovo atvykimas į Varšuvą yra neaktualus.

×

Min. Bekas iš užsienio į Varšuvą sugrįžo šio mėn. 7 dieną ir dalyvavo priimant P. Prezidentui diplomatinį korpusą.

Vokietija atšalo prie Čekoslovakijos

Paskutiniu metu, kaip praneša „Kur. Warsz." korespondentas iš Berlyno, pastebėta, kad Vokietijos ir Čeko-Slovakijos santykiai pasidarė kiek šaltesni. Juos atšaldė, esą, keli įvykiai, kurie užgavo vokiečius.

Čeko-Slovakijoje likusiems vokiečiams buvo pažadėta duoti plati kultūrinė autonomija. Čekai savo pažado vykdyti nenorį, priešingai, jie dar pradėjo vokiečius spausti.

Slovakijoje su vokiečiais elgiamasi, esą, dar žiauriau. Jų skaičius per visuotinį gyventojų surašymą žymiai sumažintas, jie paleidžiami iš valstybės ir savivaldybių įstaigų, kuriose turėjo darbo, ir iš slovakų laikomų įmonių.

Įvykiai prie Munkačevo ir Užhorodo taip pat prisidėjo prie santykių pablogėjimo, nors tų įvykių proga vokiečių spauda dar kartą pabrėžė, kad dabar nustatytos sienos tarp Vengrijos ir Čeko-Slovakijos negali būti pakeistos.

Kruvinas susirėmimas prie Vengrijos sienos

Šio mėn. 6 diena Europoje pasklido neramių žimių apie kruvinus susirėmimus prie Vengrijos Čeko-Slovakijos sienos.

Vengrų telegramų agentūros pranešimu, tą dieną anksti rytą čekoslovakų kariuomenės dalys peržengė sieną ir pradėjo šaudyti į Munkačevo miestą. Miestas buvo apšaudytas iš kulkosvaidžių ir artilerijos. Aišku, kad vengrų pasienio kariuomenė nepaliko skolinga ir tuo būdu kelias valandas tęsėsi mūšis, kurio metu abiejose pusėse buvo nemaža užmuštų ir sužeistų.

Apie įvykius prie Munkačevo pranešė ir čekai. Jų pranešimas žymiai skiriasi nuo vengrų pranešimų.

Susirėmimas prie Munkačevo, pasak čekų, prasidėjo dėl vengrų teritoristų įsiveržimo į Pakarpačio Ukrainą prie Munkačevo. Įsibrovėlius pradėjo ginti iš krašto čekų ir pasienio sargyba. Įvyko susišaudymas. Jo metu įsikišo į kautynes ir reguliariosios vengrų kariuomenės dalys.

Čekai išsigina, kad jie būtų šaudę į miestą arba kad būtų mėginę jį užimti. Jiems tik, esą, rūpėjo išvaryti arba suimti įsibrovusieji teroristai.

Visą įvykį dabar tiria mišrioji čekų ir vengrų komisija.

×

Paskutinės žinios praneša, kad šeštadienio vakarą vėl įvyko pasienyje susišaudymas ir po to buvo nutraukti mišrios komisijos pasitarimai.

Lietuvių-estų byla Tarptautiniam Tribunole

Viena Estijos geležinkelių bendrovė pateikė Lietuvos vyriausybei apie 14 milijonų litų pretenziją už siaurąjį Panevėžio—Saldutiškio geležinkelį, kuris prieš karą buvęs tos bendrovės nuosavybė. Lietuvos vyriausybė tą geležinkelį perėmė iš vokiečių okupacinės valdžios, kaip valdišką turtą. Pagal taikos sutartį su Sov. Rusija, Lietuva perėmė be jokio atlyginimo visą buvusį rusų valdžios turtą bei įrengimus, kurie buvo pasilikę Lietuvos teritorijoje. Už tai Lietuva atsisakė reikšti bet kokias pretenzijas į Sov. Rusiją už rusų caro valdžios Lietuvai padarytus nuostolius karo metu. Panašią sutartį Lietuva padarė ir su Vokietija 1925 metais. Vokietija atsisakė nuo atlyginimo už jos paliktą Lietuvoje turtą, o Lietuva pasižadėjo nereikalauti atlyginimo tų nuostolių, kuriuos padarė Lietuvai vokiečių okupacinė bei karinė valdžia.

Rusai ir vokiečiai yra padarę Lietuvai žymiai didesnių nuostolių, negu yra verti jų paliktieji Lietuvoje turtai. Bet Lietuva padarė sau nepalankias sutartis, nes nebuvo įmanoma kitaip atsiskaityti su vokiečių ir rusų valdžiomis.

Estų pretenzijos į Panevėžio Saldutiškio geležinkelį neturi rimto pagrindo; abejotinos estų bendrovės į tą geležinkelį teisės; geležinkelį bendrovė ilgesnį laiką jau nevaldė, o Lietuva jį perėmė iš vokiečių okupacinės valdžios, kaip buvusį rusų caro valdžios turtą. Tačiau estai iškėlė savo pretenzijas, ir byla dabar atsidūrė net Tarptautiniam Haagos Tribunole. Byla bus svarstoma Haagoje šio mėnesio antroje pusėje.

Lietuvai atstovausią šioje byloje vyriausybės teisių patarėjas prof. Mandelštamas, juriskonsultas prof. Petkevičius, docentas dr. Krivickis ir užsienių reikalų ministerijos patarėjas Montvila. Be to, teisėjų sąstate bus Lietuvos universiteto rektorius prof. Mykolas Romeris.

Didelis deficitas ir suvaržymų pasmerkimas

Šiomis dienomis Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas Ruzveltas paskelbė senatui savo raštą, kuriame apibūdino svarbiausius vidaus ir užsienio politikos klausimus. Iš Amerikos vidaus klausimų įdomiausias yra 1939 metų biudžetas, kuriame numatoma apie 4 milijardai dolerių (?0 milijardų auksinu) deficito. Deficitas susidarė dėlto, kad paskutiniu metu Amerika labai skubiai ginkluojasi.

Užsienio spauda iš to daro išvadą, kad Amerika ne tik nenustojusi interesuotis Europos gyvenimu, bet priešingai kaskart vis labiau domisi Europos likimu.

Tai rodo ir kita Ruzvelto rašto dalis, kurioje Amerikos prezidentas griežtai pasisakė prieš totalizmą ir diktatūras, nedviprasmiškai pasmerkęs rasines teorijas.

Prezidento Ruzvelto raštas plačiai yra komentuojamas visoje Europos spaudoje. Vokiečių laikraščiai pasipiktinę Ruzvelto išvedžiojimais ir jo raštą vadina žydų diktuote. Tuo tarpu anglų ir prancūzų laikraščiai pritaria Ruzvelto pareiškimui, pažymėdami, kad panašiai galvoja visa Amerika. Prancūzų spauda netgi spėja, kad po Ruzvelto rašto Anglijos premjeras, nuvykęs į Rymą, jausis stipriau.

Naujas Lietuvos pasiuntinys Varšuvoje

Šio mėn. 7 dieną rytiniu traukiniu iš Kauno atvyko į Varšuvą naujas Lietuvos pasiuntinys d-ras Jurgis Šaulys su žmona. Stotyje naują pasiuntinį pasitiko visi Lietuvos Pasiuntinybės tarnautojai.

Lenkų spaudos pranešimu, tą pačią dieną min. Šaulys buvo apsilankęs pas Lenkijos užsienių reikalų viceministerį Šembeką.

Lietuvos piliečių turtai užsieniuose

Neseniai paskelbtas Lietuvos vyriausybės parėdymas, pagal kurį visi Lietuvos piliečiai, kurie turi nejudomąjį turtą (namus, vilas, fabrikus) užsieniuose, privalo apie tą turtą suteikti žinių Lietuvos Bankui. Užsieniuose turimo nejudomojo turto registracijos laikas nustatytas buvo iki šių metų sausio mėn. 7 dienos. Keli šimtai Lietuvos piliečių, nelaukdami termino, padavė Lietuvos Bankui pranešimus apie savo turimą turtą užsieniuose. Iš paduotų pareiškimų aiškėja, kad Lietuvos piliečiai daugiausia nejudomojo turto turi kaimynėse valstybėse — Vokietijoje, Latvijoje ir Lenkijoje. Labai daug turto Lietuvos piliečiai turi Palestinoje. Yra piliečių, turinčių nejudomojo turto Prancūzijoje, Šveicarijoje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir kitose šalyse. Atsirado ir tokių, kurie norėjo užregistruoti savo paliktą nejudomąjį turtą Sov. Rusijoje. Bet šitas turtas neregistruojamas, nes Sov. Rusija nepripažįsta savo šalyje jokio svetimšalių nejudomojo turto.

— Buvęs Lietuvos susisiekimo min. St. Stanišauskis paskirtas švietimo ministerijos specialinio mokslo departamento direktorium.

— Vienas Kauno laikraštis rašo, kad šį mėnesį susirenkąs naujai išrinktas Klaipėdos krašto seimelis prisieksiąs savo ištikimybę ne Lietuvos valstybei, kaip ligšiol kiti seimeliai darydavo, bet Klaipėdos kraštui.

— Šiomis dienomis atsistatydino Klaipėdos krašto direktorija. Gubernatorius jos atsistatydinimą priėmė. Naujai išrinktam Klaipėdos krašto seimeliui pradėjus posėdžiauti, bus sudaryta nauja direktorija.

Hitleris atsakys Ruzveltui

Prezidento Ruzvelto raštas, kurį jis nusiuntė Amerikos parlamentui, vis dar plačiai komentuojamas visuose pasaulio laikraščiuose.

Kartu pasklido gandų, kad šio mėn. 30 dieną Vokietijos kancleris Hitleris atsakys prezidentu. Ruzveltui. Koks bus Hitlerio atsakymas, sunku numatyti, žinia tik, kad Vokietijos kancleris kaltins tai (demokratizmas), ką Ruzveltas gynė, ir gins tai (diktatūros), ką puolė Ruzveltas. Vadinasi, svarbu Hitlerio tonas.

Ryšium su pablogėjusiais santykiais su Amerika buvo pasirodžiusių spaudoje žinių, kad tarp abiejų didžvalstybių bus nutraukti diplomatiniai santykiai, bet to labai nenori vokiečiai, o ypač užsienių reikalų ministeris Ribentropas, kuris visais būdais stengiasi pataisyti pašlijusius su Amerika santykius.

×

Ta proga tenka pažymėti, kad Hitlerio kalbos jo partijos narių parlamente laukiama ne tik dėl Amerikos — Vokietijos santykių, bet daugelis yra įsitikinę, kad toje kalboje Hitleris palies ir kitus svarbius politikos klausimus, kurie daugiau ar mažiau yra susiję su Vokietijos politiniais planais.

Kuriai kategorijai būsime priskirti mes

Visi ir visur kalba ir rašo apie žydus. Visi norėtų jų nusikratyti ir niekas nenori priimti. Bet pakalbėti ir parašyti sekas. Kodėl ne! Nuo to neatsilieka ir visokio plauko endekų laikraščiai, bei jų konkurentai, kuriuose tiesiog mirga nuo straipsnių ir žinių apie žydus. Kelis kartus buvo išsitarę žydų klausimu ir ozono spaudos organai,kurie visomis keturiomis parėmė ozono planą žydų klausimu. Tačiau daug lengviau kas nors sugalvoti, negu sugalvotą dalyką padaryti ir todėl iki šiol žydų klausimu nieko apčiuopiamo, nieko konkretaus nenuveikta.

Kad neatrodytų, jog endekų konkurentai nieko neveikia, dar pernai buvo sugalvota organizuoti prie ozono tautinių mažumų reilams svarstyti skyrius, kurio vedėju paskirtas p. T. Katelbachas (Dabar jau senatorius). Ką šis skyrius iki šiol nuveikė — nei ozono, nei priešozoninė spauda neprasitarė. Užtat neseniai viename kitame Varšuvos laikraštyje paspruko žinia, kad prie ozono tautinių mažumų skyriaus steigiamas ukrainų referatas. Bet vėl pasitenkinta tik sausa žinia, nepaduodant netgi referato vedėjo pavardės, ir todėl nežinia, ar ukrainų reikalams tvarkyti yra paskirtas ukrainas, ar ukrainų reikalų „žinovas".

Ta žinele gal ir galima būtų pasitenkinti, jei tuo pačiu metu spaudoje nebūtų pasirodžiusių tikrai sensacingų pranešimų, kurie liečia ne tik Lenkijos žydus ir ukrainus, bet ir kitas tautines mažumas.

Labiausiai sensacingą žinią pranešė Vilniaus dienraštis „Słowo" (Nr. 3). Iš tos žinios aiškėja, kad šiuo metu ozone veikliausias yra politinis skyrius, kuriame pirmininkauja p. Doellinger. Pasak „Słowo" korespondento, minėtas ozono skyrius dabar, esą, ruošiąs piliečių teisių įstatymą. Pagal šį įstatymą, Lenkijos piliečiai būtų padalinti į tris kategorijas: I piliečiai lenkų tautybės, II piliečiai vokiečių ir kitų slavų tautybės ir III — žydai. Kiekviena šių kategorijų būtų kitaip traktuojama. Pirmosios kategorijos piliečiai turėtų pilnas teises, antrosios kategorijos piliečiams būtų paskelbtas plebiscitas, kurio metu jie turėtų pasisakyti „už" ar „prieš" visišką bendradarbiavimą su Valstybe. Kurie pasisakytų „prieš" — netektų savo teisių dalies. Pagaliau, trečios grupės piliečiai (žydai) neturėtų jokių teisių.

Tiek „Słowo" korespondentas.

Panašaus pobūdžio žinių kituose lenkų laikraščiuose neteko matyti, nors šią žinią daugelis lenkų spaudos organų pakartojo, nedėdami jokių savo pastabų. Vienas tik „Kurjer Wileński" pasisakė, kad netiki tokiai sensacijai ir žiūri į ją, kaipo į sąmojų (dowcip), pabrėždamas ta proga, kad prieš valstybės įstatymus visi piliečiai yra lygūs ir vien todėl neįmanomas yra kažkoks plebiscitas.

Aišku, kad šiuo atveju „Kurjer Wileński" teisingai pasielgė, nes reikėtų galutinai žinoti, kad žodis „lojalumas" yra labai reliatyvus. Ir *jeigu tos ar kitos tautinės mažumos gyventojai atlieka sąžiningai valstybės uždedamas pareigas, tuo pačiu jie yra lojalūs ir jiems nieko negalima prikišti, nieko daugiau iš jų negalima reikalauti.*

Ta proga tenka pažymėti dar viena aplinkybė. Įdomu, prie kokios kategorijos būsime priskirti mes, lietuviai. Reikia manyti, kad kada nors turės paaiškėti, jei iš viso yra kiek nors teisybės „Słowo" Varšuvos korespondento paduotoje žinioje. *R. Mackevičius.*

Pastaba. Nešališkumo dėliai tenka suminėti paskutiniu metu spaudoje pasirodžiusios šiuo klausimu ir kitokios žinios. Būtent, pranešama, kad „Słowo" korespondento pranešimas apie piliečių padalinimą į tris kategorijas neatitinkąs tikrenybės. Girdi, įvairius įstatymų projektus galįs ruošti tik Seimo ozono klubas, o ne ozono centralė. Atitaisymas ne visiškai aiškus, nes griežtai nepaneigta tokių žinių tikrumo; taip pat nieko daugiau neprasitarė šiuo klausimu ir „Słowo".

Šiuose namuose gyvena Lietuvos Pasiuntinys Varšuvoje ir čia yra Pasiuntinybės reprezentacinis butas.

Nejaugi ir Amerika neįsileis žydų

Paskutiniu metu Europos laikraščiuose jau daug mažiau rašoma, o politikų tarpe rečiau kalbama apie žydų klausimą, kuris pernai buvo sukėlęs didelį ermiderį. Tačiau negalima manyti, kad žydų klausimas yra jau išspręstas. Kur ten! Žydų klausimas yra tik išjudintas, tik apie jį rašoma ir vos šis tas padaryta. Iki galutinio jo išsprendimo dar labai toli. Žydų klausimas yra todėl painus ir sunkus, kad daugelis varomiems iš kai kurių valstybių žydams užjaučia, apie juos gražiai pakalba, palankiai parašo, bet nieks nenori jų įsileisti. O kai kurios valstybės ir sutinka šimtą kitą žydų įsileisti, tai reikalauja, kad nauji piliečiai turėtų su savimi po gerą maišelį pinigų. Iš kur paimsi, kad daugelis valstybių neišleidžia išvežti pinigų.

Žodžiu, su žydais didelė bėda ir nežinia, kaip su jais bus padaryta. Iš karto daug buvo tikėtasi iš Amerikos. Bet dabar kai kurie prancūzų laikraščiai rašo, kad ir Amerikoje juntamas gyventojų nusistatymas prieš žydus. Ta proga Paryžiaus dienraštis „L'Epoque" tarp kitko pareiškė, kad

„Žydų įtaka amerikiečių gyvenime esanti gana ribota. Amerika kaltinama, kad jos bankai yra žydų rankose, tuo tarpu jų rolė Uol Strito (didžiausia ir turtingiausia New Yorke gatvė, kur yra stambiausi Amerikos bankai) gyvenime yra tokia menka, kad kalbama net apie amerikiečių finansistų antisemitizmą. Žydai beveik niekad Amerikoje nepatenka nei į bankų direktorius, nei į valdybos narių vietas. Tas pat ir pramonėje. Vienintelę išimtį sudaro gatavų rūbų ir kino pramonė, kur žydai užima žymią vietą. Šiaip teatre, literatūroje, moksle, universitetuose — žydai sudaro vos trečdalį.

Paskiri žydai, tiesa, pasiekia žymių vietų teismuose, administracijoje ir kariuomenėje, bet Amerikoje taip jau yra, kad valdišką vietą užima tas, kas labiau yra gabus ir kad šioje srityje niekas kandidato neklausia nei jo tautybės, nei tikybos.

Visa kita, kas liečia privatinį gyvenimą, palikta pačių piliečių nuožiūrai. Amerikiečiai žydų nemėgsta ir todėl dažnai neįsileidžia jų į privatinius klūbus, nemėgsta priimti į biznius kompanijonais. Vokiečiai apie savotišką amerikiečių antisemitizmą žinojo ir todėl buvo gerokai nustebinti, kai Amerikoje dėl jų rasistinės politikos kilo tokia nepasitenkinimo banga.

Amerika visą laiką vedė izoliacijos politiką. Ji vis dar mano, kad Europos reikaluose ji pirmu smuiku sugriežti negali. O kur amerikietis negali būti pirmas, antraeiliu būti jis nenori. Dabar amerikiečių nuomonė keičiasi... Jie mato, kad ir be karo gali pridaryti daug žalos totalinėms valstybėms ir realiai padėti Europos demokratijoms, kurioms simpatizuoja.

×

Tai yra svarbiausia priežastis, kodėl amerikiečiai taip karštai užstoja žydus, kurių tačiau nenori pas save įsileisti.

Nepateisinama baimė

Buvome suorganizavę lietuviškos spaudos platinimo savaitę. Ta proga, kur buvo galima, daryta atitinkami susirinkimai, daug kalbėta, diskutuota. Ir spaudoje buvo daug tuo reikalu rašyta. Koks yra spaudos platinimo tikslas? Tikslas yra tas, kuriam spauda tarnauja. Tai visuomenės kultūrinio lygio pakėlimas. Tuo reikalu mes daugiausia ir rūpinamės. Atrodo, kad ir patiems valstiečiams tai turėtų rūpėti. Vadinas, ne tik šviesuomenė turėtų platinti lietuvišką spaudą kaime, bet ir patys valstiečiai turėtų rodyti norą prenumeruoti lietuviškus laikraščius ir juos skaityti, šviestis. Tiesa, su dideliu malonumu reikia pastebėti, kad daugumas mūsų valstiečių supranta spaudos reikšmę, todėl stengiasi sugraibę vieną kitą auksiną išsirašyti lietuvišką laikraštį, kurį labai brangina, nes šiais laikais laikraštis yra geriausias valstiečio draugas. Jame rašoma apie vargingą mūsų valstiečių buitį, kovojama dėl lietuviams priklausomų teisių. O tai juk yra svarbiausia. Ir tai turėtų valstiečiai suprasti. Maža yra suprasti. Reikia išsirašyti laikraštį. Be bendro fronto niekuomet negalėsime ginti nei savo politinių, nei ekonominių teisių.

Deja. Yra dar valstiečių, kurie, kad ir labai vargingai gyvena, nesistengia savo gyvenimo taisyti, nesistengia šviestis, nesistengia eiti iš vieno su savo šviesuomene, kuri visokiais būdais stengiasi padėti savo kaimui. Gyvena sau apskretę ir nieko nedaro. Ir kaip prieiti prie tokių valstiečių, kurie laikosi visai nuošaliai, kurie tartum ir nenori, kad jiems būtų padėta. Tokia valstiečių laikysena jiems patiems kenkia. Tiesa, sunku vargingam valstiečiui sugraibyti keletą skatikų laikraščiui, bet turint gerų norų tatai galima būtų vis dėlto kaip nors padaryti. Juk mūsų laikraščiai yra labai pigūs. O tai daroma tam, kad kiekvienas ir neturtingausias valstietis galėtų išsirašyti laikraštį.

Iš lietuviškos spaudos platintojų teko sužinoti labai keistų dalykų. Yra, pavyzdžiui, ir pasiturinčių ūkininkų, kuriems laikraštis, pasirodo, esąs visiškai nereikalingas. „O ką gi, sako, mums duos tas laikraštis?". Keistas galvojimas. Ką duos? Apčiuopiamai, žinoma, nieko neduos, nes laikraštis nedalina nei pinigų, nei mineralinių trąšų. Bet užtat laikraštis rašo, kaip galima geriau pagerinti savo gyvenimą, teikia visokių žinių, kurios kultūrina žmogaus asmenybę. O tai ir yra svarbiausia. Kultūringas žmogus visuomet geriau gali įsitaisyti, negu nekultūringas.

Aprašyti nenormalumai yra, be abejo, labai nemalonūs, bet yra dar blogesnių, stačiai smerktinų dalykų. Pasitaiko, būtent, nemaža valstiečių, kurie bijo išsirašyti lietuvišką laikraštį. Jie mano, kad, išsirašius jiems lietuvišką laikraštį, galėsią juos uždaryti kalėjiman ar šiaip kuo nors nubausti. Tai jau visiškas tamsumo požymis. Juk reikia žinoti, kad visa einanti šiame krašte lietuviška spauda yra legali ir legaliai platinama, tad už jos skaitymą ir prenumeravimą niekas nieko negali bausti. Jeigu kas nors valstiečius tokiais dalykais baido, tai bus greičiausiai piktos valios žmonės. Jie tyčia klaidina mūsų valstiečius, kad jie neprenumeruotų lietuviškų laikraščių.

Taigi dar kartą pabrėžiame, kad valstiečiai, norėdami pagerinti savo sunkų gyvenimą, turi eiti išvien su šviesuomene ir be jokios baimės skaityti ir platinti lietuvišką spaudą. *N. N.*

P. SVYRA 1)

BLAIVĖJĄ AKIRAČIAI

Pone Karaliau,
Dieve Abraomo!
Dovanok mums lietų
Ir atolink giedrų...

Prapliupo visa bažnyčia po pamokslo. Ir iš tikro. Jau praėjo du mėnesiai — o lietaus visoje parapijoje nė lašo.

Be laiko subrendo grūdan rugiai ir visas vasarojus. Žmonės be laiko baigė visus vasaros darbus. Kai kur matėsi sužardyti grikiai, nors juos paprastai žmonės nuima nuo laukų paskiausiai iš viso vasarojaus. Visa, mat, padarė ta giedra, kuri vis ilgiau tvėrė. Rodės, jau nebebus jai ir galo, o likę ištuštintuose laukuose lubinai ir bulvės išdžius ant kelmo. Žmonės nerimo. Laikas gi jau būtų tie smiltynai kaip nors užversti — nėra lietaus. Išarsi, mesi grūdą — sušus.

Bet ką žmogus prieš Dievo galybę?!

Todėl žmonės rinkosi bažnyčion ir kas sekmadienis po pamokslo bendrai maldavo:

Pone Karaliau,
Dieve Abraomo!
Dovanok mums lietų
Ir atolink giedrų...

Va-gi ir šiandien Ežerėnuose didelius atlaiduose kimšte prikimštoje bažnyčioje skambėjo ta giesmė. Senis Ladisius sėdėdamas traukia tuos pačius žodžius iš pradžios, pats neatmindamas kelintą kartą. Jam tai galų gale visai nesvarbu. Jis pradeda, vargonai padeda, o žmonės žiovaudami visa gerkle pabaigia.

— Reikia, juk, — ne vienas pagalvoja, tingiai kartodamas giesmės žodžius.

— Bet ar tik man vienam, — priduria, kai atsiranda nenoras giedoti.

Vyrai gieda ne visi. Vienas — kitas. Moterys rėkia visos. Viena pirmiau, kita paskiau. Štai Damienė, sėdėdama ant mažojo altoriaus laiptų, nors ir pusiau snaudžia, bet visas savo kaimynes giedoda ma pralenkia. Kol kaimynės baigia, Damienė seniai jau snaudžia. Pabunda ir vėl ima giedoti, kai senis Ladisius rėžiančiu balsu pradeda. Damienė vėl gieda, kaimynes toli palikdama.

Bažnyčioje darėsi tvanku. Visi kaito ir nekantriai laukė galo. Ypatingai jaunimas, stovėdamas, žinoma, prie durų, nerimo. Ir ne visi išlaikė.

Kai kurie išlėkė iš bažnyčios pirma laiko. Kiti kentė, bet vos baigėsi giedojimas, kūliais ėmė ristis pro duris. Senesnieji gi kimšos prie kryžiaus. Bučiavo kryžių, žegnojos ir tada tik stūmėsi šventoriun. Šventoriuje būriais susispietė moterys. Būriais taip pat jos ir prabilo. O moterys kalbų visuomet turi. Štai prieš akis tiekas bernų ir mergų! Antai, vieni bernai prie špitolės tinklasviedį žaidžia, kiti vėl renkasi būriais bei ieško mergų. O tos mergos su susuktomis šilko suknelėmis, su nežinia kurion pusėn pakreiptomis kepuraitėmis, blizgančiom akim tik šaudo, tik šaudo bernus. Būriai moterų sėdinčių šventoriuje, ir tyliai ir garsiai apkalbinėjo mergas ir bernus.

Nuošalyj visų moterų sėdėjo Šiniekienė ir kalbėjosi su savo kūma. Seniai matėsi, todėl ir kūma pas kūmą klausinėjo, kas gera, kas nauja.

— Kad jau nenori užeit pas mani, Rožula, tai nor tep paskalbėkim. Retai gi regimės,— tratėjo kūma.

— Kūmula. Nugi negaliu išeit iš namų žinai-gi tokiam ūkyj darbo ir šventų dien pilna,— teisinosi Šiniekienė.

— Žinia...—galop pritarė kūma.

— Bet jau nū nelikau. Palikom su Antanu tuščius namus ir atajome. Kadu gi, pagalvojau, jei ne nū? Antanas eina ir eina. Žinai jaunas! Išsėdės tau namie! — kalbėjo Šiniekienė.

— Ir gerai, kūmula, padarei. Namai vieni nesutirps. O ar baigei jau darbus?

— Tai jau baigėm. Bulvės tiktai lauke, o tep visa parvežta ir sudėta. Linus jau numušiau ir išklojau.

— O geri šiemet tavo linai?

— Kur gi tau, kūmula, nemenki. Nedaug aš sėjau, bet man daugiau ir nereikia. Pasogo niekam neturiu rengti, — nusijuokė Šiniekienė.

— Nesirūpink, kūmula. Sūnus parveš tau nebetokį pasogų, — meiliai užšoko kūma.

— Ot... Kolai jis parveš, tai gal ir mani jau nebus.

— Tai kodėl gi jo neženiji?

— Jaunas. Pati krikštinai. Va, prieš Petrų suvejo jam dar tik an dvidešimt antrų. Ir dar netarnavo.

— Tai jau ir ne tarnaus. Liko.

— Nežinau. Prašiau ir rašiau. Va-gi sekretoriui daviau vienuolika kiaušinių ir šitokį gaidį. Žadėjo visa ko geriausiai pats sutvarkyti. Ir, ačiū Dievui, kolaikas dar nieko nesgirdi.

— Jau reikia tau, Rožula, marčios. Reikia. Tokiuose namuose vienai jau perdaug darbo.

— Sunku. Aštuoniolikti metai, kap nabašninkas paliko vienų. Bet jau inpratau. Dievui dėkavoju.

— Reikia, reikia, Rožula, tavo Antanui pačios. Laikas. Pas mus kalba, kad jis vis vaikščioja su Ladisiaus Onu. Ar tiesa?

— Vaikščioja jau nog seniai. Bet aš, kūmula, jam nė pusės žodžio nesakau. Pasakyk, tai pyks, rėks, iš namų bėgs. Kaip nori, tep tegul daro. Tegul pats žiūrisi. Nieko ir an Onos nesakau. Man ji labai patinka. Va, vasarų ir rugius padėjo pribaigti ir grikius rovė. Padėdinėjo. Nežinia tiktai, kap in tai senis Ladisius žiūri? Ar leistų jis Onų už Antano?

Vot, nukalbėjai! Kas mūs parapijoj neleistų už Antano arba kas už jo netekėtų? Šitokis bernas!

— Geras vaikas, kūmula. Ir paklusnus ir darbininkas. Nata buvo užsiėmis jis su skyriais. Dievu liau Tu mano! Padarys namo darbų — žiūrėk vėl tynai. Dar jau, kap skyriaus nėra, tai ir jis netep užsiėmis. O jau kap tadu, tai maniau, kad jam ir galo nebus. Net ir bijau dar, kad jam tai nepakenktų, — įsikalbėjo apie sūnų Šiniekienė.

— Supaisysi, kūma. Visi tadu toki buvo. Ir mergos ir bernai. O, žiūrėk, kap dar tų futbolį gurina. Visur jau ne tik jaunimas, bet ir žmonės*) ir tie nepasduoda. Va-gi jau skambina bažnyčion eit, o jie vis dar gurina. Šitas jaunas mūs kunigas nė pusės žodžio nepasako dėl to bernam.

— Tai kad sako, kad ir jis kap kadu ateina ir su bernais gurina. Kiti, kūmula, laikai.

Kūmos pakilo, nes varpai jau mišparams skambino. Ištraukę iš skarelių senus „Šaltinius" ėjo bažnyčion. Jaunimas dar žaidė prie špitolės tinklasviedį.

— Pirmiau tep nebuvo — pradėjo kūma, žiūrėdama į žaidžiančius.

— Kur-gi. Seniau—visi atlaidai būdavo bažnyčioj ir karčmoj, — pridėjo Šiniekienė.

— Nolia. Pasmainė laikai, — tęsė kūma. — Žiūriu, kūma, tavo Antanas tepgi mėgsta futbolį.

— Oho! Ir galva pramušta juoj. Sakiau jam: nebūk vaikas! Bet gal paklausys? Sveikata — sako ir vėl savo daro.

— Žinia. Viso prisiskaito laikraščiuose...— užbaigė kūma, stumdamosi su kitais bažnyčios vidun.

Varpai vis dar skambino. Šaukė visus bažnyčion. Žmonės vėl stumdydamiesi ritosi kūliais pro duris vidun.

(B. d.)

*) tie, kurie jau vedę.

Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona savo tėviškėje Kalėdų švenčių proga. Iš kairės 1) Prezidentas savo darbo kabinete, 2) Šeimos tarpe. Kairėje ponia S. Smetonienė, Julija Smetonaitė (Prezidento sesuo); dešinėje ponia Valušienė ir pulk. Valušis — dabartinis Lietuvos kariuomenės atstovas Varšuvoje.

Ko galime laukti politikos gyvenime

Europos politinis gyvenimas 1939 metais eis praėjusių metų pramintais takais. Tie metai, ypač jų paskutinieji mėnesiai aiškiai parodė svarbiausių partnerių tikslus ir ambicijas. Lapkričio 2 dieną Vienoje Ribentropas su Čiano nustatė galutines sienas tarp Vengrijos ir naujosios Čeko-Slovakijos. Šis paskutinis „Miunchenas" parodė, kad Hitleris su Musoliniu yra pasiryžę iš Balkanų pusiasalio ir Dunojaus baseino visai išstumti Angliją, o ypatingai Prancūziją, ir įtakomis pasidalyti tokiu būdu, kad Rymui liktų Jugoslavija ir geriausiu atveju Vengrija, o kitus „likučius" pasiimtų Berlynas. Be to, po Vienos konferencijos išėjo aikštėn, kad Hitleris kažką kombinuoja ukrainų klausimu, dėl to jis nesutiko atiduoti Vengrijai visos Karpatų Ukrainos.

Šis Berlyno kortų atidengimas Rytuose sukėlė Lenkijos susirūpinimą. Dėl to lapkričio 28 dieną Lenkijos ir Sovietų Rusijos buvo sudarytas susitarimas, pagal kurį atnaujinta nepuolimo sutartis ir prailginta iki 1945 metų. Kartu pradėta kalbėti su Maskva dėl gyvesnio ekonominio bendradarbiavimo. Šis susitarimas rado labai gerą atgarsį Paryžiuje, nes tikėtasi, kad tokiu būdu susidarys Rytuose gana stiprus frontas prieš Berlyną. Prie šio fronto tikėtasi susilaukti ir Rumunijos, kurioje lapkričio antroje pusėje prasidėjo „Geležinės gvardijos" bruzdėjimas prieš dabartinę vyriausybę. O tai, buvo, žinoma, Berlyno inspiracija. Baigėsi jis, kaip žinome, „Geležinės gvardijos" pralaimėjimu, kai lapkričio 30 d. buvo kalėjime sušaudytas jos vadas Kodreanu ir 13 vyriausių jo padėjėjų.

Metų pabaigoje Hitleris „susirūpino" ir Baltijos padėtimi. Tų kaimyniškų „jausmų" daugiausia teko patirti Lietuvai, juo labiau, kad lapkričio mėnesį vyko pasiruošimai rinkimams į Klaipėdos seimelį. Neseniai padaryti Lietuvos vyriausybės pareiškimai Klaipėdos klausimo reikalu ir Londono, Paryžiaus, o iš dalies ir Varšuvos demaršai Berlyne parodė, kad Hitleris nori pasidaryti Baltijos pakraščių neginčijamas suverenas. Tam tikslui jam reikalinga, kad visa Pabaltė būtų jo įtakoje. Žinoma, jis nuoširdžiai nori, kad esant dabartinei padėčiai, jos būtų nepriklausomos, valdytų turimas žemes, bet kad būtų paklusnios jo vasalės, kaip dabartinė Čeko-Slovakija. Tai pasiekęs, jis Šiaurėje jau būtų beveik prie Leningrado. Žodžiu, būtų apsupęs Sovietų Rusiją. Tai jo vyriausias tikslas, kurio sieks, žinoma, ir šiais metais. O kolonijų reikalavimai, kuriuos jis pareiškė viešai Miunchene lapkričio 9 dieną, yra tiktai priedanga dezorientuoti Paryžių ir Londoną, nukreipiant jų dėmesį nuo tikrojo pavojaus. Taigi šiais metais politinio ramumo sunku tikėtis, o yra žinių, kad vokiečiai nori užkabinti ir ramią Šveicariją.

Palikę mums labiausiai rūpimą Europos rajoną, pažvelkime, kas darėsi ir kokia padėtis susidarė naujųjų metų angoje — Musolinio padangėje. Šio žvaigždė po Abisinijos jau stabilizavosi. Nėra vilties, kad ji pakiltų. Tas mažiausia gal ir jam pačiam rūpi, nes šiandien daug svarbiau, kaip ta įkurta Italijos imperija bent kiek sucementuoti, sustiprinti, kad taip nebraškėtų. Laikydamasis ašies, taigi Hitlerio politikos, Musolinis beveik nieko nelaimėjo, o pralaimėjo gerokai. Žuvo didelės politinės ir ekonominės reikšmės Austrija, smarkiai atsitolino Jugoslavija ir Vengrija, galutinai vis dar nepaaiškėjo Ispanijos likimas. Šie nepasisekimai jį suartino kiek su Anglija. Tačiau to suartėjimo rezultatai visai sumažėjo, kai gruodžio pradžioje pradėjo iš prancūzų reikalauti Tuniso, Korsikos ir Džibuti. Kaip vėliau paaiškėjo, Musolinis iš tikrųjų reikalauja tik laisvesnio susisiekimo per Suezo kanalą, Džibuti uosto, geležinkelio linijos Džibuti - Adis Abeba ir mažesnio Prancūzijos kišimosi į Ispaniją, kad greičiau baigtų Frankas karą. Tačiau šie reikalavimai sukėlė labai didelę reakciją Prancūzijoj ir Musolinio padėtį dar labiau apsunkino. Šitaip dalykams susidėjus, Italijos padėtis žymiai pablogėjo, juo labiau, kad ir Hitleris nenuoširdžiai jį remia. Musolinis dabar bus laimingas, jeigu jam pavyks gražiuoju išlysti iš to nemalonaus konflikto.

J.

Ko Hitleris labiausiai bijo

Austrijos ir Sudetų prijungimas buvo didžiausi Hitlerio laimėjimai užsienio politikoje. Šitokio pasisekimo gal ir pats Hitleris nesitikėjo, nors jo imperialistiniuose planuose tie žygiai buvo jau seniau numatyti. Lengva numanyti, kodėl Hitleriui taip lengvai pavyko užimti visą Austriją ir Sudetų kraštą. Daugiausia bene čia bus pasitarnavęs Anglijos premieras Čemberlenas. Vertinant Čemberleno politiką iš idealistinio pacifizmo pusės, reikia pripažinti, kad jis yra iš tikrųjų gerų norų žmogus, kuris taikos labui nesivaržė netgi pažeminti Anglijos autoritetą, važinėdamas Berchtesgadenan ir kitur.

Tačiau šiandie, kada visur tarptautinėje politikoje yra įsivyravęs ne teisės, bet jėgos principas, nejmanoma taikos išlaikyti idealistinėmis priemonėmis. Todėl užsienio spauda rašo, kad buvo padaryta didelė klaida, pašalinus Anglijos užsienių reikalų ministerį Edeną, kuris kaip tik buvo griežtas realistinės politikos šalininkas. Visą laiką tvirtino, kad su Vokietija ir Italija galima tik tada pradėti derybas, kai Anglija būsianti gerai apsiginklavusi. Čemberlenas buvo kaip tik tam priešingas. Jo manymu Anglija pirmoji turėjusi parodyti gerą norą. Ir kas pasirodė? Tiesa, Anglija ar, tikriau pasakius, pats Čemberlenas parodė labai daug gero noro, kurį priešingoji pusė išnaudojo nekilniems tikslams.

Anglų spauda, vertindama praėjusių metų Čemberleno užsienio politiką, pastebi, kad nieko daugiau konkrečiai nelaimėta, kaip tik sutartis su Airija ir prekybos sutartis su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis. Kitaip, žinoma, negalėjo ir būti. Po Sudetų prijungimo Hitleris nekartą pabrėždavo, kad demokratinė santvarka esanti tuo bloga, kad joje negalį išsilaikyti prie valdžios tie patys žmonės. Iš to buvo daryta išvadų, kad Hitleriui maloniausia ir patogiausia būtų, jeigu Čemberlenas kuo ilgiau pasiliktų valdžios priešakyje. Prancūzijos premieras Deladie taip pat būtų Hitlerio malonai matomas vyriausybės priešakyje.

Taigi Hitleris labiausiai bijo, kad Čemberlenas ir Deladje nepasitrauktų nuo valdžios vairo. Dar daugiau Hitleris baiminasi dėl to, kad, pavyzdžiui, Anglijoje tokis atsitikimas yra visai galimas, nes Čemberleno autoritetas, kuris po Čekoslovakijos padalinimo, buvo labai iškilęs (sakyta, kad Čemberlenas išgelbėjo Europos taiką), dabar ima smarkiai nykti. Ypač Hitleris nenorėtų, kad Anglijos vyriausybėn įeitų Edenas, Čerčilis ir Kuperis. Mat, jie visi yra vadinamosios realistinės politikos šalininkai. Kitaip sakant, jie, lygiai kaip ir Berlyno—Rymo ašis, yra linkę laikytis tarptautinėje politikoje jėgos principo, nes teisė, kaip sako, kurios Anglija visą laiką sąžiningai laikės', nieko gero neduoda. Jie reikalauja, kad Anglija kreiptų didesnį dėmesį į apsiginklavimą. Vokietijos spauda, kaip Hitlerio propagandos įrankis, varo smarkią kampaniją prieš minėtus tris Anglijos politikus. Tačiau Vokietijos norai neranda Anglijoje pritarimo, nes, kaip tikimasi, artimiausiu laiku gal įvykti Anglijos vyriausybėje tam tikrų atamainų. Tarp kitko spėjama, kad naujon vyriausybėn galėsiąs būti pakviestas ir Edenas. Vekietija tokių atamainų labai nenorėtų, nes tada Anglijos politika reikštųsi, be abejo, daugiau realistinėmis, o ne idealistinėmis priemonėmis Stiprios jėgos Hitleris dar labai bijo.

A.

Lietuva su Lenkija žadančios pasikeisti kaliniais

Kauno spauda praneša, kad tarp Lietuvos ir Lenkijos vyriausybių atstovų prasidėję pasitarimai kalinių pasikeitimo reikalu. Lenkijos, kalėjimuose'sėdi nemaža lietuvių, o Lietuvos kalėjimuose yra lenkų. Dabar norima tokiais kaliniais pasikeisti. Lenkai kaliniai iš Lietuvos kalėjimų būtų paleisti ir išsiųsti į Lenkiją. Ta pat padarytų ir lenkų valdžia. Tikimasi, kad pavyks susitarti. Tokiu būdu Lietuvos valstybėn persikeltų gyventi nemažas būrys lietuvių, kurie dabar yra kalinami.

Panašios derybos buvo vedamos ir su Sov. Rusija. Jau buvo sudaryti ir sąrašai asmenų, kuriais buvo norima pasikeist'i. Tačiau iki šiol nepavyko susitarti. Mat, Sov. Rusija labai vengia išleisti į užsienius savo piliečius.

KORESPONDENCIJOS

Ašmenos apskr.

Noškūnai, Varėnos valsč. *Pasitiko Naujuosius Metus.* Noškūnų jaunimas Naujųjų Metų išvakarėse buvo surengęs bendrą vakarienę ir šokius. Buvo pasakyta sveikinimo kalbų, padainuota lietuviškų dainų ir pažaista tautiškų žaismų. Naujų Metų sutikimas užbaigta tautos himnu. *B. Skrajotojas.*

Švenčionių apskr.

Adutiškis. *Ir čia bendrai pasitiko Naujuosius Metus.* L. Stasiūno rūpesčiu čia buvo P. Pošiūno bute surengtas bendras Naujųjų Metų pasitikimas — šeimyninio pobūdžio arbatėlė. Dalyvavo apie 70 asmenų. Susirenkančius pasitiko dūdų orkestras maršu. Arbatėlės dalyviai, suėję pirkion, sugiedojo „Lietuviai esame mes gimę". Įžangos žodį pasakė stud. F. Stasiūnas. Po jo kalbos J. Burokaitė, M. Burokaitė ir E. Burokaitė padeklamavo eilių, o stud. F. Stasiūnas, L. Stasiūnas ir J. Burokas padainavo (trio) dvi daineles: „Ko vėjai pūtė", „Plauk sau, skaistus laiveli" ir dzinguliukus apie senų metų bėdas. Išmušus paskutinei valandai, visi viens kitą pasveikino. Po to nuėjo bažnyčion ir dalyvavo pamaldose, kur giedojo lietuvių choras. Sugrįžę iš bažnyčios, vėl susėdo prie bendro stalo. Dabar kalbėjo L. Stasiūnas, kuris apibūdino praėjusiųjų metų skurdų gyvenimą. Stud. V. Semėnas palietė lietuviškos spaudos reikšmę, L. Krasauskas ir K. Gaiiušas pajudino lietuviškos dainos reikalą. Po to visi bendrai padainavo gražių lietuviškų dainelių ir, orkestrui užgriežus suktinį, nuėjo šokti. Pasokę, pažaidę broliškai viens su kitu atsisveikino ir su pakilusia nuotaika išsiskirstė į namus. *Ten Buvęs.*

Blečionys, Daugėliškio valsč. *Seniūnijų tarybininkų rinkimai.* Blečionių kaimas buvo priskirtas prie Vielionių seniūnijos. Prie tos pat seniūnijos dar buvo priskirti Narsutiškės II, Gurių, Klimiškės, Klimiškėlės ir Pavylės vienkiemiai. Šiame visame seniūnijos plote turėjo teisę balsuoti lietuvių 113, lenkų ir rusų — 32 žmonės. Ši seniūnija yra tuo ypatinga, kad joje lenkai sudaro 3%, rusai — 19%. Visose kitose Daugėliškio valsčiaus seniūnijose lietuviai sudaro beveik 100%.

Dar prieš rinkimų paskelbimą lietuviai jau turėjo paruoštą savo kandidatų sąrašą. Rinkimus paskelbus, pradėjo organizuotis ir Pavylės lenkai. Jie ėmė traukti į savo kandidatų sąrašą ir nelenkus. Tačiau lietuvių sąrašas nebuvo suardytas. Prisidėjus kai kuriems lietuviams, antrasis sąrašas buvo sudarytas mišrus: lietuvių, lenkų ir rusų. Kaip kitur, taip ir čia buvo atvažiavę Daugėliškio vaitas ir Ignalinos policijos komendantas, kurie ragino sudaryti bendrą kandidatų sąrašą. Tačiau lietuviai nesutiko. Tarpininkai, nieko nelaimėję, išvažiavo.

Pirmieji įteikė savo kandidatų sąrašą nelietuviai. Aišku buvo, kad jeigu bus balsavimas, šis sąrašas pravesiąs 3 nelietuvius. Tuomet lietuviai pasitarė ir į savo sąrašą įtraukė 2 lenku ir vieną rusą. Tuo būdu liko tik vienas kandidatų sąrašas, kuris ir be balsavimo laikomas yra išrinktu. Taigi dabar Vielionių seniūnijos tarybon yra išrinkta 9 lietuviai, 2 lenkai ir 1 rusas. *A. P.*

Rėkučiai, Kaltinėnų valsč. *Pavyzdingai praleidžiami žiemos vakarai.* Iš šalies pažiūrėjus atrodo, kad dabar čia nebeturint lietuviškų draugijų skyrių ir lietuviškos skaityklos, viskas yra apmirę. Tačiau iš tikrųjų yra kitaip. Vietos jaunimas vakarais susirenka, paskaito laikraščių, knygų ir apsvarsto kai kuriuos perskaitytus dalykus.

Praėjusį mėnesį, minint spaudos savaitę, vakarais susirinkęs jaunimas aptarė spaudos reikalus ir sudaro aštuonis naujus „Aido" prenumeratorius. Dabar čia „Aido" ateina 16 egz. *Rusteika.*

Suvalkų apskr.

Šlynakiemis. *Ir čia pasitikti Naujieji Metai.* Punsko ir Seinų apylinkių lietuviai inteligentai ir žymesni kaimų darbuotojai Šlynakiemio kaime surengė bendrą Naujųjų Metų pasitikimą. Jie dar buvo pasikvietę Kalėdų šventėms parvažiavusius lietuvius studentus ir moksleivius. Susirinkę iki 11 val. žaidė, šoko ir pertraukose dainavo įvairius dzinguliukus. Po to buvo bendra arbatėlė. Jos metu kalbėjo J. Matulevičius, J. Šatkauskas, J. Vaina, S. Ragelis, Alb. Žukauskas, A. Pacenkaitė ir kiti. Prieš pat paskutines senų metų minutes kalbėjo agr. J. Pajaujis, kuris visiems linkėjo geresnių, laimingesnių 1939 metų. Naujieji Metai pasitikti tautos himnu. Užbaigiant arbatėlę namų šeimininkams sudainuota „Ilgiausių metų". Apskritai, ši pramogėlė buvo surengta su pasisekimu. Šalia kalbų joje visą laiką skambėjo lietuviškos dainos. *Alvydis.*

Andriejavas. *Palinijo suvaržymai.* Visas Andriejavo valsčius yra palinijo juostoje, kur veikia atskiru parėdymu įvesti įvairūs suvaržymai.

Prieš pat Kalėdas gauta pranešimai (nakazy karne), kad už langų neuždengimą (kai degė pirkiose ugnis), už šunų laikymą ir kitus dalykus yra nubausti po 1 auks. piniginės baudos arba 1 d. arešto Giluišių k. ūkininkas V. Praleika, Trumpališkio k. ūkin. J. Burdulis, Vaičiuliškės k. V. Pauliukonis, Sožėlkų k. J. Lipinskas, Senų Ramonų k. A. Kalesinskas, Kraivėnų k. P. Gavėnas, A. Molišius, A. Makauskas, J. Staselis, K. Molišius ir J. Molišius.

1937 metų pabaigoje šio valsčiaus gyventojai buvo nusiuntę su prašymu savo atstovus pas ministrą pirmininką ir vidaus reikalų ministrą gen. Slavoi-Skladkovskį, kad jų apylinkėje palinijo suvaržymą panaikintų. Atsakymo negavę, 1938 metų vasarą kiekvienas kaimas siuntė prašymus vidaus reikalų ministrui atskirai, bet ir šį kartą negavo jokio atsakymo.

Dabar kai kurie kaimai ketina siųsti savo žmones arba kreiptis į Vidaus Reikalų Ministeriją su paklausimais, ar tuos jų prašymus jau yra gavusi. *Alvydis.*

KRONIKA

Sugrąžinti naujai steigiamos mokslo draugijos įstatai

Kaip žinia, vietoj administracinės valdžios sprendimu uždarytos Lietuvių Mokslo Draugijos dabar Vilniuje steigiama Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugija. Jos įstatai įteikti Vilniaus Vaivadijos Įstaigai patvirtinti 1938 m. gruodžio 24 dieną.

Tenka sužinoti, kad sausio 5 dieną į Vilniaus Vaivadijos Įstaigą buvo pakviesti du šios draugijos steigėjai, kuriems įstatai sugrąžinti, kad jie būtų pastilizuoti, pataisyti, papildyti ir kad būtų apmokėti žyminiu mokesčiu.

Vilniuje vieši Lietuvos prekybininkų delegacija

Sausio 6 dieną Vilniuje Adomo Mickevičiaus gatvėje šv. Jurgio viešbučio balkone pasirodė iškabintos dvi lietuvių ir lenkų tautinės vėliavos. Lietuvių vėliavos pasirodymas praeivius gyvai sudomino. Tai buvo pirmą kartą (nuo 1920 metų) Vilniaus gatvėje viešai iškabinta lietuvių trispalvė vėliava. Pagaliau paaiškėjo, kad lietuvių vėliava yra iškabinta Lietuvos prekybininkų delegacijai pagerbti, kuri yra sustojusi tame viešbutyje.

Lietuvos prekybininkų delegacija pirmiau buvo nuvažiavusi į Varšuvą ir iš ten atvyko į Vilnių. Jos atvykimo tikslas — pirkti Vilniaus krašte miško, kuris būtų išgabentas ir apdirbtas Lietuvos uoste — Klaipėdoje. Tai yra numatyta neseniai pasirašytoje Lietuvos ir Lenkijos prekybos sutartyje.

Prekybininkų delegaciją sudaro: Lietuvos žemės ūkio ministerijos miškų departamento vicedirektorius dr. Kripas ir Klaipėdos medžio sindikato atstovai — dir. Vasiliauskas ir dir. Skučas.

Sausio 9 d. jie buvo išvykę į Švenčionių apskritį apžiūrėti pirkimui numatytos miško medžiagos.

Kun. F. Nevieros byla Apeliacijos Teisme

Vilniaus Apygardos Teismas Švenčionyse buvo nuteisęs kun. Fliorijoną Nevierą dviejų mėnesių sąlyginiu areštu už tai, kad jis, būdamas Vydiškių parapijos klebonu, 1935 ir 1936 metais parapijos žmonių gimimo metrikuose trimis atvejais netiksliai įrašęs naujagimių pavardes — vietoj „Rybak“ ir „Bindar“ — „Rybokas“ ir „Bindaras“.

Nuteistasis kun. F. Neviera kreipėsi Vilniaus Apeliacijos Teisman, kuris jo bylą nagrinėjo du kartus. Pirmą kartą byla buvo atidėta liudytojams ištardyti. Antrą kartą (sausio 7 d.). Apeliacijos Teismas bylą nagrinėti užbaigė ir Apygardos Teismo sprendimą patvirtino.

Vilniuje buvo min. Charvatas

Lenkų laikraštis „Słowo“ rašo, kad sausio 8 d. į Vilnių buvo atvykęs Lenkijos pasiuntinys Lietuvai min. Charvatas. Kokiu tikslu min. Charvatas buvo atvykęs — laikraštis nepažymėjo.

Lankėsi „Pažangos“ atstovas

Sausio 7 d. Vilniuje viešėjo ir buvo atsilankęs „Aido“ redakcijoje iš Kauno atvykęs „Pažangos“ bendrovės spaudos skyriaus vedėjas Antanas Ereminas.

Reikalinga virėja ir jos padėjėja

Kreiptis į Lietuvių Ligoninę (Mickevičiaus g. 33) pas šeimininką.

„Varpo“ choras ir Klaipėdoje turėjo pasisekimo

Klaipėdos dienraštis „Vakarai“ rašo, kad Vilniaus lietuvių „Varpo“ choras Klaipėdoje dainavęs sausio 3 d. Laikraštis pažymi, kad į choro koncertą atsilankė nepaprastai daug žmonių, kurie chorui kėlę dideles ovacijas. Po kiekvienos dainelės publika vis garsiau, audringiau reikšdavo savo jausmus. Iš užkulisio ėmė žengti ilga virtinė sveikintojų su gėlėmis, adresais, krepšiais, statulėmis ir visokiariopomis dovanomis. Koncerto pabaigoje klaipėdiškiai giedotojai su vilniečiais susimaišę ir scenoje drauge sudainavę „Kur bėga Šešupė“ ir „Pabuskim iš miego“.

Iš Klaipėdos choras sugrįžo Kaunan ir kitą dieną išvažiavo dainuoti Ukmergėn ir Utenon.

Atsiųsta paminėti

Turistika. Nr. 1 Yra tai Vilniaus kelionių biūro „Orbis“ naujai pradėto leisti mėnesino turizmo laikraščio pirmas numeris.

Šiame numeryje tarp kitų straipsnių įdėtas trumpas straipsnelis apie įspūdžius iš Kauno. Be to, paduotas biūro organizuojamų sausio ir vasario mėnesiais ekskursijų sąrašas. Jų tarpe numatyta ekskursija ir į Kauną. Laikraštį redaguoja A. Budrys Budrevičius.

Nauja Lietuvos tautininkų vadovybė

Kauno dienraštis „Lietuvos Aidas“ rašo, kad Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirmininkas Juozas Tūbelis iš sąjungos pirmininko pareigų atsistatydino. Sena tradicija ir nusistovėjusia tvarka Valstybės Prezidentas Antanas Smetona Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirmininku paskyrė ministrą pirmininką Vl. Mironą.

Generalinis Tautininkų Sąjungos sekretorius dr. S. Janavičius taip pat atsistatydino. Į jo vietą paskirtas Švietimo Ministerijos pradžios mokslo departamento direktorius M. Kviklys.

Sausio 5 d. Kaune įvyko metinis Lietuvių Tautininkų Sąjungos apylinkių atstovų suvažiavimas, į kurį buvo atsilankę vyriausybės nariai, kariuomenės vadovybė ir daug ūkininkų.

Suvažiavime ministras pirmininkas Vl. Mironas padarė platų pranešimą apie vidaus ir užsienio politikos reikalus, plačiai nušvietė ūkinį ir kultūrinį Lietuvos gyvenimą.

Į susirinkimą buvo atsilankęs Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, kuris pasakė ilgą pritaikinta kalbą.

Tęsiant suvažiavimą buvo padarytas pranešimas apie Sąjungos ir jos skyrių veikimą pereitais metais ir išrinkta vyriausioji Lietuvių Tautininkų S-gos vadovybė: min. Indrašiūnas, min. J. Gudauskis, seimo sekretorius B. Gudavičius ir kt. Be to, į vyriausiąją vadovybę su sprendžiamuoju balsu jeis jaunalietuvių vadas Kaulėnas, jaunųjų ūkininkų vadovas Tiškus, vicem. Masiliūnas ir Drevinskas.

Didelis — 300 puslapių, gausiai iliustruotas

Ūkininkų Kalendorius

jau pardavinėjamas **„Aido“** redakcijoje, lietuviškuose knygynuose **Vilniuje (Dominykonų g-tvė Nr. 12 ir Aušros Vartų Nr. 17)** ir provincijos kooperatyvuose.

Kaina 50 sk.

„Ūk. Kalendoriaus“ platintojai kalendorių didesniais kiekiais gali užsisakyti „Aido“ administracijoje.

KARAS ISPANIJOJE

— Atkaklūs mūšiai prie upės Segre Katalonijoje eina jau trečia savaitė. Per tą laiką nacionalistams pasisekė užimti visą kairiąjį tos upės krantą ir kai kur pasistūmėti per 30 kilometrų priekin. Kraštas čia kalnuotas ir sunkiai pereinamas iš vakarų į rytus, tad vyriausybininkams labai patogu gintis.

Paskutiniu metu, kaip praneša nacionalistai, jiems pasisekė užimti kelias svarbias aukštumas ir pozicijas, iš kurių jie dar sėkmingiau galėsią kovoti su vyriausybininkais.

— Mūšiai prasidėjo Estramadūros fronte ir prie Toledo. Čia mūšius pradėjo vyriausybininkai. Jiems pasisekė keliose vietose pralaužti nacionalistų frontą ir užimti svarbias pozicijas. Nacionalistai tvirtina, kad jie visas spragas suspėjo išlyginti ir visus vyriausybininkų puolimus atmušti. Iš kilusių mūšių naujose vietose matyti, kad vyriausybininkams ne labai sekasi prie Segre upės ir jie, gelbėdami tą frontą, pradėjo mūšius naujose vietose. Ar ir šį kartą jiems pasiseks atitraukti nacionalistus nuo Katolonijos, kaip vasarą pasisekė juos atitraukti nuo Valencijos, netrukus sužinosime.

— Vokiečių spauda gyvai pradėjo svarstyti Ispanijos reikalus ryšium su Čemberleno apsilankymu Ryme. Vienas vokiečių laikraštis tiesiog pareiškė, kad Čemberlenas turėtų suprasti, jog Ispanijos naminis karas turįs pasibaigti tik gen. Franko pergale,— kitokio galo, esą, ir būti negalį. Vokiečiai, matyt, bijo, kad Čemberlenas neįtikintų Musolinio, jog daug naudingiau būsią Italijai, jei tas karas kuo greičiausiai būtų užbaigtas.

Tokia žinia irgi ką nors reiškia

Praėjusiame „Aido“ numeryje buvo rašyta apie Šveicarijos vyriausybės nutarimą skubiai ginkluotis ir šiam reikalui bus sunaudota apie milijardas šveicariškų frankų.

Nemažiau reikšminga žinia gauta iš Belgijos. Būtent, Belgijos vyriausybė paskutiniu metu didžiąją aukso atsargos dalį yra jau pervežusi į Anglijos bankus. Iš viso iki šiol pervežta iš Belgijos bankų į Anglijos bankus 62 milijonai svarų sterligų aukso.

×

Pažymėtina, kad tuo pačiu metu išvežė į užsienį beveik visą aukso atsargą ir Olandijos valstybinis bankas. Tačiau olandai neskelbia, kur jie paslėpė savo auksą.

Vokiečiai kaskart įžulesni

Europos laikraščiai vėl pradėjo rašyti apie Čeko Slovakiją. Šiuo žygiu apie Čeko-Slovakijos vokiečius, kurių šioje valstybėje liko dar apie 350 tūkstančių. Likę Čeko Slovakijoje vokiečiai turi naują vadą — Kuntą, kuris paskutiniu metu pradėjo griežtai statyti vyriausybės reikalavimus.

Visu pirma reikalauja vokiečių mokykloms visiškos autonomijos, reikalauja vokiečiams apsisprendimo teises, o kol kas vokiečiai turėtų turėti viešajame Čeko-Slovakijos gyvenime irgi pilnas teises.

Naujas Čeko-Slovakijos vokiečių „fiureris“, statydamas tokius reikalavimus, pažymi, kad ir praeityje čekai visuomet buvo vokiečių kultūros įtakoje. Visa tai turint galvoje, Kuntas siūlo naujai Čeko-Slovakijai dar labiau susiartinti su dabartine Vokietija, nes tai esąs neišvengiamas būtinumas.

Ar ne per dažnai Čemberlenas lanko diktatorius

Premjeras Čemberlenas prieš apsilankymą Ryme dažnai renka ministerių tarybą ir su ja tariasi apie kelionės Ryman tikslą. Pasitarimuose veikliai dalyvauja finansų ministeris Saimonas. Visa tai Londone kelia nemažą pasitenkinimą. Dar didesnis pasitenkinimas juntamas visuomenės tarpe, kai paaiškėjo, kad Čemberlenas sustosiąs Paryžiuje ir pasimatysiąs su premjeru Deladje ir min. Bone.

Tačiau podraug reiškiama ir kita nuomonė, būtent: premjeras Čemberlenas per dažnai lanko totalinių valstybių vadus, su jais tariasi ir dar daro jiems nuolaidų, tiesa, ne iš anglų sąskaitos. Tokios nuomonės šalininkai nurodo dar ir į tą aplinkybę, kad Čemberlenas negalįs užsiprašyti į Londoną nei Hitlerio nei Musolinio, nes jis gerai supranta, jog jų apsilankymo metu kiltų nemalonių demonstracijų, nukreiptų prieš atvykusį svečią.

Įvairu-įdomu

Žmogus — mašina!

„Lietuvos Aido“ korespondentas Londone įdėjo įdomų straipsnį apie 1932 metais mirusį garsų anglų rašytoją Edgarą Wallace. Įdomesnes straipsnio vietas dedame ir mūsų laikraštyje:

„Londone gausu visokių paminklų. Jų yra visur. Tačiau to negalima pasakyti apie Fleet streetą, didoką spaudos kvartalą, kur terasite vos vieną kitą paminklėlį, ir tai, atrodo, lyg paslėptą nuo praeivių akių... Todėl juo labiau lengva pastebėti prie vieno Ludgate Circus kampo įmūrytą juodą marmūrinę lentą, kurią puošia visiems pažįstamo 1932 metais Hollywoode mirusio Edgaras Wallace veidas ir maždaug tokie žodžiai: „...pažinojo skurdą ir turtus, draugavo su karaliais ir pats gyveno kaip karalius, tačiau visą širdį atidavė Fleet streetui...“ Didelės raidės pažymi, jog jis buvo reporteris. Ir tuo ypatingai didžiuojasi šis spaudos centras, kaip lygiai nemažiau didžiavosi pats Edgaras Wallace visada mėgdavęs pabrėžti esąs reporteris. Jau būdamas garsus ir turtingas, jis kartą pasisiūlė „Morning Post“ redaktoriui būti šio laikraščio teatro kritiku, nors „ir už minimalų atlyginimą“.

Viena, teatras buvo jo didžiausioji silpnybė; prie teatro durų jis praleido savo gražiausias ankstyvosios jaunystės dienas.

Jo motina buvo netekėjusi artistė. Negalėdama pati auginti savo sūnaus, ji Edgarą atidavė vieno darbininko šeimai, kur vien savųjų buvo 9 vaikai! Pradžioje ji prisiųsdavo pinigų, bet vėliau visai pamiršo rūpintis Edgaru. Todėl Edgaras ir išaugęs savo tikrąja motina laikydavo šią darbininko žmoną. Lankydamas mokyklą, Edgaras anksti keldavosi ir pardavinėdavo laikraščius. Visus uždirbtus pinigus mažasis Edgaras praleisdavo teatrams lankyti. Jis buvo familiarus visų teatrų galerijose. Kartais teatrą apleisdavo paskutinis... nes, per dieną išvargęs ir išalkęs, neretai vaidinimo pabaigoje kietai ir saldžiai užmigdavo...

Edgaras Wallace buvo tikras fenomenas. Jo romanai sulaukė rekordinių tiražų Anglijoje dar ir dabar plačiai skaitomi, buvo išversti į visas pasaulio kalbas (apie 40 atskirų kalbų vertimų!), nors jis nebuvo pats geriausias kriminalinių apysakų rašytojas: galima suskaityti visą eilę panašaus žanro rašytojų, kurių kūriniai yra kur kas vertingesni. Bet Edgaras Wallace buvo fenomenas, nepaprastai produktingas: žmogus — mašina! Ir tas viską paaiškina. Kaip biografė tvirtina, kartą jis per 10 dienų, dirbdamas be pertraukos nuo 5 val. ryto ligi vėlybos nakties, „kartu diktuodamas sakretorei ir į diktafoną, pagamino novelę 20 000 žodžių apysaką, trijų veiksmų veikalą, filmos scenarijų, 16 straipsnių ir radijo skaitymą“!

Edgaras Wallace ilgus metus pardavinėjo laikraščius. Paaugęs jis stojo dirbti pagelbininku pas pieno išvežiotoją. Vėliau jo tariami tėvai Edgarą leido mokintis spaustuvininko amato. Bet jau kitą savaitę jis paliko spaustuvę, nes nesutiko su tuo, kad darbdavys pirmąjį jo uždarbį pasilaikytų kaipo užstatą. Padavė spaustuvininką į teismą, laimėjo bylą ir gavo savo uždirbtus pinigus. Toliau dirbo prie įvairių darbu, buvo išvykęs į jūrą, bet po pirmos kelionės į šiaurės vandenis atgal sugrįžo į Londoną. Bet visą laiką nenustojo lankęs teatrų. Kartą į vieną teatrą nunešė savo sukurtą dainelę. Ji liko įtraukta į vieno juokdario dainininko repertuarą ir Edgarui buvo prisiųstas penkių svarų čekis. Tai buvo pirmas honoraras! Tada jau buvo sukūręs visą eilę trumpų eilėraščių bei dainelių.

Jis jau buvo vienus metus ištarnavęs kariuomenėje, į kurią įsirašė būdamas 18 metų amžiaus. Vieną dieną su savo batalijonu išvyko į P. Afriką. Buvo sanitarinėje dalyje ir todėl turėjo daug laiko skaitymams. Kai į Pietu Afriką atsilankė R. Kiplingas, Edgaras Wallace parašė jo garbei karštą eilėraštį. Didysis rašytojas susidomėjo jaunu poetu, ir Edgaras buvo pakviestas į Kiplingo išleistuves ir kareivio uniforma sėdėjo prie vieno stalo su miesto diduomene...

Pradėjo daugiau rašyti. Jo rašinėliai vis dažniau pasirodydavo vietos laikraščiuose. Tuo metu prasidėjo burų karas. Reuterio vyriausias korespondentas Pietų Afrikoje Edgarą pakvietė būti karo bendradarbiu. Pasiūlymas buvo priimtas. Suprantama, tuojau išstojo iš kariuomenės. Puikūs fronto aprašymai iškėlė Edgaro Wallace vardą. Po karo jis pasidarė didelio dienraščio redaktorius. Tačiau laikraštis bankrutavo. Edgaras nutarė sugrįžti į Londoną. Į krantą išlipo turėdamas... 12 šilingų. Bet tuojau gavo gerai apmokamą „Daily Mail“ reporterio vietą. Kadangi plačiai gyvendavo ir mėgdavo lošti arklių lenktynėse, todėl susidarydavo skolų krūvos. Dėl tos priežasties dažnai keldavosi iš vienos miesto dalies į kitą.. Iš Afrikos atsivežė žmoną ir vaiką. Daug metų išbuvo reporteriu, „Daily Mail“ reikalais aplankydamas Kanadą, Šiaurinę Afriką, Ispaniją bei Skandinaviją. Paskiau metėsi į apysakų rašymą. Pirmąjį romaną „Keturi Teisingieji“ (Just Four Men) pats išleido ir su tuo... jo skolos dvigubai padidėjo. Bet vėliau viskas pasitaisė: jo knygos bei trumpos apysakos staiga sulaukė pasisekimo ir pinigai patys ėmė plaukti. Bet jų vis vien neužtekdavo.

Be to, Edgaras Wallace savo rašiniuose turėdavo gerai apmokamų skelbimų! Jam mokėdavo pinigus už tai, kad jis paminėdavo tuos ar kitus papirosus, gėrimus, viešbučius, restoranus ar teatrus. Jis pats pasisakydavęs, kad už trumpą apysakaitę gaudavo 25 svarus, bet už joje paminėtus dalykus.. 200 svarų! Per 27 metus jis parašė apie 140 knygų — novelių, apie 20 veikalų ir neskaitomą daugybę straipsnių bei trumpų apysakaičių! Nors niekad nesimankštindavo ir kartais savaitėmis neišeidavo iš karštų kambarių, bet turėjo geležinę sveikatą!

„AIDO“ REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA:
Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59.
Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai.
Atskiro numerio kaina 10 skatikų.
Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas **Liudvikas Cicėnas** Drukarnia-Spaustuvė „RUCH“ Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius **Vincas Budrevičius**